

Archief Van Brouhoven de Bergeijck in Leefdaal (17de-18de eeuw)

Inleiding

Het familiearchief Van Brouhoven de Bergeijck, zoals het nu wordt bewaard op het kasteel van Leefdaal, omvat in hoofdzaak stukken die betrekking hebben op het privéleven van de familie, meer bepaald van de historische figuren Jan Baptist, gehuwd met de weduwe van P.P. Rubens, en Jan, staatsman in de Zuidelijke Nederlanden en man van Livina De Beer, gekend om haar huishoudboekjes.¹ De stukken uit het publieke leven daarentegen werden in de loop van de 20ste eeuw overgedragen aan het Algemeen Rijksarchief, dat instond voor ontsluiting en inventaris.²

Het Rijksarchief van Leuven beschikt over een microfilm van het zogenoemde privéarchief van Leefdaal. De film kan in de leeszaal geraadpleegd worden in de reeks "Eigen collectie, nr 1239". Deze archiefstukken werden niet geordend of geïnventariseerd, wat de raadpleging en het zoeken op de microfilm fel bemoeilijkt. Met dank aan het Rijksarchief bewaart FV Leuven een digitale versie van de microfilm.

Onderstaand overzicht is geen inventaris maar een summiere beschrijving van een aantal archiefstukken die mij tijdens mijn opzoekingen interessant van inhoud leken te zijn. Op eenvoudig verzoek en vermelding van het nummer van de scan kan FV Leuven een foto leveren mocht een of ander document een genealoog of historicus interesseren.

Walter Van Hoorick

[Referentienummer van de scans: RAL 2368ae]

006-010. De Staten van Vlaanderen kennen Jan van Brouhoven 12.000 gulden toe voor zijn tussenkomst tijdens het oorlogsjaar 1697.

006. De graaf schrijft aan de landvoogd dat hij de som zal storten in de "Réception Général des Dépenses. De landvoogd retourneert de brief met als antwoord in de marge dat hij het geschenk voor zichzelf mag aanvaarden.

007-008. Kopie van Brief van de Staten van Vlaanderen waarin het "present" wordt aangeboden.

009-010. Uittreksel uit het Resolutieboek van de Staten van Vlaanderen, 25-09-1698.

012-013. Instructies voor de reis over land van Namen naar Spanje.(s.d., ca 1710).

015 tot 034. Briefwisseling van Jan van Broecheven met zijn broer Nicolaus in verband met de verdediging van de stad Gent tegen de geallieerden tijdens de Spaanse successieoorlog in 1708. (zie ook nummers 172 tot 198).

¹ De huishoudboekjes maken deel uit van het archief dat door de familie de Bergeyck op het kasteel Cortewalle in Beveren werd gedeponeerd. Zie **Carinne Goossens**, Inventaris van het deelarchief de Brouhoven de Bergeyck, Beveren 2005. Ook de deelarchieven van de families Goubau, Dormer, Bouwens en Helman zijn geïnventariseerd.

² Zie **Dirk Leyder**, *Inventaire des Comtes de Bergeyck et de Liedekerke, dites "Archives du Château de Leefdaal" (1556-1836)*, Brussel 2023.

- 015-016.** Brief 4 oktober 1708 waarin hij zijn plan uitlegt in Gent 50 bataljons voetvolk en 50 escadrons cavalerie te logeren, met noodzaak een magazijn te voorzien met proviand voor 6 weken à 2 maanden. Levering desnoods onder dwang door de dorpen.
- 022-024.** Brief 8 oktober 1708 waarin hij het heeft over een verschansing (retranchement) tussen Rupelmonde en Dendermonde en de mogelijkheid die streek onder water te zetten. Hij haalt ook aan dat er wagens en paarden opgeëist worden in Brabant.
- 025-026.** Brief 10 oktober 1708. Noodzaak de magistraat van Gent te veranderen en Mr de la Faille te benoemen tot Grand Bailly.
- 029-030.** Brief 26 oktober 1708. De graaf insisteert op de voorraden. Ook aanschaffen in Holland kan want Holland heeft de handel met Gent en Brugge niet verboden.
- 031-032.** Brief 28 oktober 1708 waarin hij alle maatregelen goedkeurt die zijn broer zou nemen om graan en voeding in te slaan.
- 033.** Brief 2 november 1708 waarin hij Nicolaus vraagt prompt 3300 pallisades te leveren in Gent en 2000 in Brugge en een detachement naar het Land van Waas te sturen om de dorpsbesturen onder druk te zetten (“pour rendre la chose plus aisée”).
- 034.** Brief 6 november 1708 waarin hij suggereert desnoods vlees te kopen in Frankrijk, want in Normandië even goed en trouwens goedkoper dan in Holland.
- 041.** Aankondiging van overlijden van Nicolaus' vrouw op 1 juni 1715. Begrafenis voorzien in familiegraf te Lier.
- 101.** Aankondiging huwelijk van Nicolaus' dochter Maria Theresia met Philippe de Fournau, graaf van Cruckenburg op 22 februari 1716 in Mechelen.
- 110.** Afrekening voor het maken van een “habit brodé”, voor Jan van Brouhoven, Parijs 1714.
- 111/112.** Klacht van schoenmaker over niet-betaalde rekening voor het leveren van 5000 paar schoenen bestemd voor de soldaten van het garnizoen van Gent. 1708.
- 113.** Te volgen reisweg over land van Namen naar Spanje. (s.d., ca 1714).
- 121 tot 126.** Overlijden en begrafenis van Joannes Nicolaus, zoon van Nicolaus. Parijs 1 december 1716.
- 121/122.** Onkostenstaat en rekening van zakengelaystigde Kerpen voor hotelkosten, medische zorg enz.
- 124.** Uittreksel van overlijdensakte uit de parochieregisters van Saint-Sulpice, Parijs 1 december 1716.
- 126.** Rekening van de kerk Saint-Sulpice voor ophalen van de kist en begrafenis.
- 172 tot 198.** Vervolg van de briefwisseling in verband met de verdediging van Gent in 1708.
- 172.** Brief van 8 november 1708. De dorpen van het Land van Waas en Dendermonde geven toe en aanvaarden 300.000 rantsoenen te leveren in Gent.
- 178.** Brief 14 november 1708 uit Mons. Het plan tot inundatie stuit op problemen.
- 180.** Brief van 10 november 1708. Ongerustheid over levering door Land van Waas.
- 181.** Brief van 2 december 1708. Opdracht meel aan te kopen in Saint-Omer, Frankrijk.
- 186.** Brief van 8 december 1708. Het wintert fel in Mons.

189. Brief van 9 december 1708. Jan van Brouhoven schrijft dat hi j “prisonnier d’Etat (is) dans le Château de Gand”.

[Ref. scans: RAL ed64f]

201 tot 304. Briefwisseling van Nicolaus de Brouhoven met zijn zoon Joannes Nicolaus, luitenant-kolonel bij de Gardes Wallonnes.³ Deze reeks bevat ook brieven van Jan van Broehoven aan zijn broer (nrs 261,264,284).

201-208. Brieven waarin Joannes Nicolaus zijn beklag maakt over zijn situatie in Spanje.

215. Brief 11 februari 1711. Aankoop van drie paarden voor 32 louis (Franse munt).

217. Brief Aankoop 50 paarden voor de cavalerie aan 11 gouden louis.

218. Brief Beschrijving van het uniform van de cavalerie van de Gardes Wallonnes

220. Brief 21 maart 1711. Hij beweert dat zijn oom, Graaf Jan de Bergeyck, zijn promotie tot kolonel in de weg staat.

228. Brief 11 januari 1712. Hij meldt problemen met zijn gezondheid (uit latere briefwisseling blijkt dat hij moeraskoorts of malaria had opgedaan)

230. Brief 31 januari 1712. Opnieuw klacht over zijn oom “die niets doet voor zijn bevordering”.

261. Januari 1713. Rekening van 81.292 fl. voor onkosten garnizoen van Bergen..

264. Brief 5 februari 1713. De graaf meldt wapenstilstand tussen de Spaanse-Franse troepen en de Hollanders.

284. Brief 16 juli 1713. De graaf meldt zijn ontgoocheling over zijn positie in Madrid. “Ik heb niets te doen. Je voudrais être à Leefdaal pour jouir de ma retraite.” Als postscriptum voegt hij er aan toe: “Barcelone a déclaré la guerre au Duc d’Anjou et le Roy de France”.

286. Brief 5 juli 1713. Joannes Nicolaus deelt zijn vader mee verlof te hebben gevraagd om naar huis te gaan. Hij vraagt om via de zaakgelastigde in Parijs geld te krijgen om zich kleren aan te schaffen.

290. Brief 7 augustus 1713. De graaf deelt zijn broer mee dat de Spaanse koning heeft geweigerd het brevet van kolonel aan zoon toe te kennen. Voorts meldt hij dat Barcelona heeft gevuurd op de troepen van de koning.

291. Brief 25 juli 1714. Joannes Nicolaus schrijft dat hij in Parijs is en dienst wil nemen in het Franse leger.

295. Brief 14 augustus 1714. Hij doet nogmaals zijn beklag over zijn oom graaf Jan en over zijn vader die hij verwijt geen druk te hebben uitgeoefend op de graaf: “Par où ai je mérité votre disgrâce ?

297. Brief 10 augustus 1714. Zelfbklag over finances: “*je me verrois réduit à manger du pain et boire de l’eau*”.

³ De Gardes Wallonnes was een militaire eenheid in dienst van de Spaanse koning, opgericht in 1702. De officieren werden voornamelijk gerecruteerd uit adellijke of vooraanstaande families in de Zuidelijke Nedelanden.

298. brief 15 augustus 1714. Nicolaus beveelt zijn zoon terug naar Spanje te gaan.

304. Brief 16 september 1714. Joannes Nicolaus geeft toe.

309 tot 335. Graaf Jan van Brouchoven brengt verslag uit over zijn nakend vertrek uit Madrid en terugkeer via Parijs naar de Nederlanden.

309. Brief 13 november 1713 uit Madrid. Hij raadt zijn broer af naar Spanje te komen. Hij kijkt uit naar zijn pensioen.

324. Brief 19 februari 1714 uit Madrid. Hij deelt mee begin april te kunnen vertrekken.

326 ?

335. Brief 12 juni 1714 . De graaf is aangekomen in Lyon, na 19 à 20 dagen onderweg te zijn geweest. Zijn bedoeling is zo kort mogelijk in Parijs te blijven. Hij hoopt voor einde juli in Leefdaal aan te komen.

336 tot 384. Brieven van Nicolas Joseph, zoon van Graaf Jan van Brouchoven, met zijn oom Nicolaus. Als kolonel van een regiment Gardes Wallonnes wordt hij *maestro de campo* bij beleg van Barcelona in 1714. Van uit zijn kamp doet hij in zijn brieven het relaas van de belegering.

385 tot 400. Vervolg van de brieven van Joannes Nicolaus aan zijn vader.

383. Brief 19 oktober 1714. Joannes Nicolaus is nog steeds in Parijs.

(390). Kruidenrecept goed voor allerlei kwalen.

393. Brief 20 november 1714. Hij vraagt zijn vader dringend om geld tot hij in Spanje is.

395/396. Brief van 1 december 1714. Hij heeft poedertjes tegen de koorts nodig.

398. brief 13 december 1714. Hij vraagt nogmaals om geld en belooft er geen meer te vragen als hij in Spanje is.

[Ref. scans RAL 75018]

404 tot 439. Vervolg van de brieven van Joannes Nicolaus aan zijn vader.

404/405. Joannes Nicolaus dankt zijn vader voor toezegging van 600 (Franse) pond. Vreest dat dit bedrag zo goed als op zal zijn na betaling van dokter en apotheker. Hij vraagt 200 pond meer om zijn regiment in Spanje te kunnen bereiken.

406 en volgende (tot 409). Brief van 31 december 1714. Hij schrijft dat "le quinquinat" (kinine ?) de koorts heeft verdreven. Herhaalt dat helft van de 600 pond al uitgegeven zijn en een supplement gewenst is. In een brief op 9 januari 1715 spreekt hij zijn dank uit voor de toekenning van een bijkomende bedrag van 600 pond.

412/413. Brief van 28 december 1714. Hij wacht op het geld dat hem toegezegd is om te vertrekken. Zijn koets staat klaar.

416/417. Brief 2 februari 1715. Hij is vijf dagen op weg naar Lyon, dan naar Montpellier. Zijn bedoeling is in Perpignan aan te sluiten bij Franse troepen die naar Barcelona gaan in te schepen voor een expeditie tegen Mallorca.

- 418/419.** Brief 3 februari 1715. Vertrek naar Avignon met boot langs de Rhone.
- 420/421.** Brief 6 februari 1715. Aangekomen in Valence. De Rhone staat zeer laag.
- 422.** Brief 11 februari 1715. Aangekomen in Montpellier. Denkt binnen vier dagen in Perpignan te zijn.
- 423/424.** Brief 15 februari 1715. Aangekomen in Perpignan.
- 425.** Brief 20 februari 1715. Aangekomen in Barcelona. Constateert veel schepen en troepen klaar om naar Mallorca te trekken. Zijn regiment ligt in garnizoen op twee dagen en half dagen afstand in Santa Colomma..
- 434.** Brief 3 april 1715, Nog altijd in garnizoen.
- 437.** Brief 5 april 1715 van uit Madrid. Nog altijd wrok ten overstaan van Graaf Jan de Bergeyck. Wil die naam nooit meer horen uitspreken.
- 441/442.** Aansluitend bij nrs 111-/112. Afhandeling van de klacht van de schoenmaker. Kopie van betalingsorder 24-12-1708 ten bedrage van 583 ponden vlaams aan meester schoenmaker Bertrand. Attest van d.d. 25-05-1710 waarbij regimentoverste De Kessel getuigt dat hij de schoenen betaald heeft aan Graaf de Bergeyck en dat die zijn broer opdracht heeft gegeven de schoenmaker te vergoeden, getuigenis herhaald op 11-10-1713.
- 450 tot 538.** Conflict over nalatenschap van Jan Baptist Van Brouhoven in Londen. 1683.
- 539 tot 549.** Inventaris van de roerende (financiële) goederen waarvan Jan Baptist Van Brouhoven het beheer gedurende zijn afwezigheid heeft toevertrouwd aan zijn zoon Jan. 1676.
- 551 tot 559.** Patentbrieven.
- 561 en volgende .** Erfeniskwesties (niet geanalyseerd).
- 591 tot 600.:** "état sur lequel on a transigé et liquidé à Malines le 27 fevrier 1687".(staat van goed Jan Baptist Van Brouhoven).

[Ref. scans RAL 7270F]

601 tot 618. Vervolg van de staat van goed van Jan Baptist Van Brouhoven.

639 tot 647. Notariële akte van 25-11-1660 voor notaris Jacques Coentzen in Brussel. Verkoop door Jan Baptist van Brouhoven aan David Teniers, schilder, van een hoeve genaamd de Huynerhoeve alias de Drij Toren in Perk.